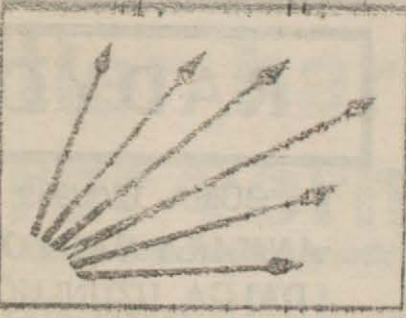

Aydin

İKİNCİ YIL
No : 528
CUMA
12
Mayıs 1939

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para

PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SIYASI HALK GAZETESİ

Sayısı : 100 Para

Almanya - İtalya ittifakı

İtalyadan verilen haberlere göre, Alman Hariciye Vekili Von Ribentrop ile İtalya Hariciye Vekili Kont Ciano arasında bir kaç gündüzenberi şimali İtalyada devam eden müzakereler iki devlet arasında siyasi ve askeri bir ittifak imzalanmasıyle neticelenmiştir. Bu haber karşısında derhal akla gelen sual şudur :

— İtalya ile Almanya arasında bugüne kadar bir ittifak yok mu idi?

Filhakika otoriter devletler arasında bir kaç seneden beri devam eden iş birliği o derece sıkıdır ki kulağa yeni bir haber gibi gelen, bir ittifakın imzalanması değil, şimdiye kadar böyle bir ittifakın mevcut olmamasıdır. Hakikat şudur ki bu güne kadar Almanya'yı İtalyaya bağlayan anlaşma, antikomintern paktı ibarettir. Malumdur ki bu pakt önce Almanya ile Japonya arasında imzalanmıştı. Ve İtalya buna sonradan iltihak etti. Pakt bu devletleri beynelmilel ihtilâl teşkilâtı olan kominterne karşı müşterek tedbir almak teahhüdü ile bağlamaktadır. Antikomintern pakt, isminden de anlaşılacağı üzere, kominternin propagandasına karşı müşterek tedbir alman için yapılmış bir anlaşma olmakla beraber, hakikatte komintern-den, hatta Rusyadan ziyade garp demokrasilerine ve müdafasız küçük devletlere karşı yapılmış bir itilâf mahiyetini aldı. İtalya ve Almanya bundan sonra bir tecavüz ve emri vaki politikasına başladılar. Her biri zayıf buldukları cepheyi tazyik etmeğe ve her gözlerine kestirdikleri küçük memleketi istilâya koyuldular. Her teşebbüste bu devletin biri diğerine yardım etti. Bu tecavüz politikasını önlemek için karşılıklı bir mukavemet cephesi bulunmadıkça iki devlet için daha katı ve taahhütleri daha muayyen bir anlaşma yrpma lüzum yoktu. Fakat son haftalar içinde tecavüz ve emrivaki politikasını önlemek için İngilterenin liderliği altında bir mukavemet cephesi kurulmağa başlanmıştır. İngiltere ile Fransa arasındaki münasebetler, bütün manasiyle bir ittifak şeklini almıştır.

Bu ittifakın içine Polonya da alınmıştır. Romanya ve Yunanistanın verilen garantiler bir taraflı olmakla beraber, devletler de İngiliz cephesine iltihak etmiş sayılabilirler. Sovyetlerin de sulh cephesine iltihakleri bahis mevzuudur. Helâsa gün geçtikçe mukavemet cephesi kuvvetleşmektedir. Almanyanın

— Sonu 2 İncel Sayfada —

A. Ş. ESME

Romanyada Yakalanan Bulgar komitecileri

Londra 11 — Havas ajansı Bükreşten bildiriyor.

Henüz teyit etmeyen bir habere göre 21 Bulgar komitecisi Romanya hududunu geçerek Dobrice muntakasında silâhla harekette bulunmuşlardır.

Neticede Romanya jandarması tarafından yakalanmışlardır. Yolda muhafızlar taarruza uğramışlar ve komiteciler kaçmağa teşebbüs etmiştir. İki komiteci öldürülmüş diğerleri ortada kaybolmuşlardır.

Bu hareket Bulgar - Romen hududunda ikamet eden Roman ya egrafının mülklerine karşı müteveccih bulunuyordu. a.a.

İtalyanın istikbaldeki deniz kuvvetleri

Roma 11 — İtalya meclisinde Deniz bütçesinin müzakeresinde beyanatta bulunan Deniz müsteşarı Kavalieri, yakın bir atide İtalyanın 33 bin tonluk ve modern hale konulmuş 4 zırhlısı 19 büyük kruvazör 12 seri kruvazör, 60 torpido muhribi, 70 torpido ve 100 den fazla deniz altı gemisi olacağını söylemiştir. a.a.

Geçit resminden sonra İspanyada yabancı asker kalmıyacak

Londra 11 — İspanya hükümeti, zafer geçidinden sonra bütün yabancı kitaların çekilecekleri hakkında İngiltereye teminat vermiştir. a.a.

Aydinspor takımı Bir maç yapmak üzere Tireye gidiyor

Kızılay kurumu ile Halkevi sosyal yardım komitesinin müştereken tertip ettikleri Tire tenezzühüne Aydınspor takımının da iltihak edeceğini haber aldık.

Dünkü nüshanımızda haber verdiğimiz vechile hekem tedarik edilememesinden dolayı bölge başkanlığınca yapılması başka vakte tehir edilen Sümerspor - Aydınspor maçının bu hafta yapılamıyacağına binaen bu iki hayır teşekkülüne bir yardım olmak üzere Aydınspor takımı Tire İdmanyurdu ile bir maç yapmak kabul etmiştir.

Hasılâtı tamamen Kızılay ve Halkevi sosyal yardım komitesine ait olacak olan bu maç bu mevsimin en mühim maçlarından birini teşkil edecektir.

ÇEMBERLAYN

İngiliz - Sovyet müzakereleriyle ehemmiyetle meşgul oluyor

Londra 11 — Başvekil Çemberlan avam kamarasında sorulan bir suale cevaben İngiliz - Sovyet müzakereleriyle büyük bir ehemmiyetle meşgul olduğunu bildirmiş ve iki gün evvel hariciye komiseri Molatof tara-

findan kabul edilen İngiliz elçisine, İngiliz tekliflerinin Sovyet hükümetince ihtimamla tetkik edileceğini söylediğini ve Londra'nın Sovyetlerin cevabını beklemekte olduğunu söylemiştir. a.a.

Mareşal Balbo

Mısır başvekilinin ziyafetinde bulundu

Kahire 11 — İtalyanın Libya umumî valisi Mareşal Balbo, dün akşam yemeğini başvekilin davetlisi olarak yemiştir. Bu ziyaret münasebetiyle beyanatta bulunan başvekil Mehmet Mahmut paşa, bu zaman İtalyanın birinci plânında gelmekte olan bir ricaliyle görüşmesinin iki memleket arasındaki dostluk samimiyeti izhar eden hususî bir ziyaret olduğunu söylemiştir.

Elmukattam gazetesi, Mareşal Balbonun Kiral Faruka, İtalya hükümetinin bir mektubunu tevdi ettiği hakkındaki haberini tezkir etmektedir. a.a.

Çemberlayn Avam kamarasında beyanatta bulundu

Londra 11 — Avam kamarasında beyanatta bulunan başvekil Çemberlayn, İngiltere hükümetinin Almanya ile mukabil bir anlaşmaya hazır olduğunu ancak bu bususun Alman hükümetine bildirilmediği gibi Berlin hükümetinin de Londra'ya birgüne teklifte bulunmadığını bildirmiştir. a.a.

Amele mebusları

Lord Halifaksın Moskova'ya gitmesini istiyorlar

Londra 11 — Dün avam kamarasında başvekil Çemberlaynın beyanatını müteakip amele partisi mebuslarından Deltin hariciye nazırı Lord Halifaksın Moskova'ya giderek şahsen Molotofla temasa girmesinin ve müzakeratın bu suretle yapılmasını söylemiştir. Amele mebuslarının (niçin gitmesin) diye bağırmalarına mukabil mnhazakârlar bu vaziyeti tasvip etmiyerek bağırılmışlardır.

Başvekil Çemberlayn Sovyet hükümetinin cevabını beklemekte olduğunu söylemiştir. Sovyet tekliflerinin ne olduğu sualine başvekil cevap vermekten imtina etmiştir. a.a.

Potemkinin ziyareti

Dolayısıyla Varşovada bir tebliğ neşredildi

Varşova 11 — Sovyet Rusya hariciye komiser muavini Potemkinin Varşova ziyareti hakkında aşağıdaki tebliğ neşredilmiştir.

Sovyet Rusya hariciye komiser muavini Potemkin Bükreşten Moskovaya dönerken gayri resmi olarak Varşovaya da uğramış ve ayın onunda hariciye nazırı Bek tarafından kabul edilmiştir. Aynı gün öğleden sonra Potemkin Moskovaya doğru yola çıkmıştır. a.a.

C. H. P. İlyönkurul başkanlığından:

Devlet şurasınca yenilenmesi kararlaştırılan Bozdoğan belediye meclisi azahlıkları için yapılan parti yoklamasında tesbit olunan partimiz asil ve yedek âza namzetleri sayın seçicilere arz olunur.

Asil Üyeler :

- 1 — Sami Çınar
- 2 — İsmail Tarhan
- 3 — Hilmi Aysan
- 4 — Tefvik Şener
- 5 — Tefvik Toker
- 6 — Nurettin Karakaş
- 7 — Halil Toprak
- 8 — Nuri Konya
- 9 — Mehmet Öztürk
- 10 — Süleyman Deyarli
- 11 — Cavit Çırpan
- 12 — Mehmet karabudak
- 13 — Hakkı Siber
- 14 — Sabri Eser

Yedek Üyeler :

- 15 — Necib Sertöz
- 16 — Mustafa Sakallı
- 17 — Mehmet Yavuzdiler
- 18 — Cemal Alaşehir
- 19 — Mehmet Özsoy
- 20 — Rıza Karakaş
- 21 — Ahmet Tavas
- 22 — Yusuf Tamer
- 23 — Mehmet Uzkut
- 24 — Mehmet Zengin
- 25 — Kâzım Kılıç
- 26 — Mustafa Başlı
- 27 — Hilmi Akalın
- 28 — Kâzım Yıldırım

Vilâyette :

Daimî Encümen toplandı

Vilâyet Daimî encümeni dün saat 15 de İlbayımız Özdemir Gündayın başkanlığında toplanmıştır.

Valimiz Germencikte

Valimiz Özdemir Günday dün beraberlerinde Nafia müdürü B. Feridun olduğu halde Germencige giderek tetkiklerde bulunmuşlardır.

İlyönkurul toplandı

Partimiz İlyönkurulu dün, vali ve parti başkanımız sayın Özdemir Gündayın başkanlığında mutat toplantısını yapmıştır.

Sıfat ameliyesine devam ediliyor

Çoktandır başlamış olan sıfat ameliyesine veteriner idaresince muntazaman devam edilmektedir.

Ameliye için, İzzetli de iki at bir merkep aygırı, Söke istasyonunda iki at bir merkep aygırı ve merkez Aydında ise 3 at 2 merkep aygırı bulunmak tadır.

Ameliye bu sene civar için çok alâka ve ciddiyet celbetmekte hayvan sahiplerimiz hayvan yetiştirme hususunda büyük rolü olan ameliyeleri ihmal etmemektedirler.

Atletizm teşvik müsabakaları

Haber aldığımızı gör Beden terbiyesi bölge ajanlığı tarafından bu hafta için bir seri atletizm müsabakaları tertip edilmiştir.

13 Mayıs cumartesi günü yani yarın saat 17 de yapılacak olan bu müsabakalar şunlardır. 200 metre, 800 metre, 5000 metre düz koşular ile üç adım, cird atma ve 4×100 bayrak koşusudur.

19 MAYIS ATATÜRK GÜNÜ

Spor ve gençlik bayramı programı

UMUMÎ ESASLAR

1 — 19 Mayıs 939 cuma günü Aydın'ın Atatürk günü spor ve gençlik bayramıdır.

Bu günün bu yıl da daha canlı, hareketli renkli ve manalı kutlanması için bütün halkımızın şimdiden gereken hazırlıkları yapmaları ve vaktinde tamamlamaları yurt ve inkılâpseverliklerinden beklenir.

2 — 19 Mayıs 939 cuma günü sabahdan itibaren bütün resmi daireler, mektepler, müesseseler, kurumlar, mağaza, dükkân ve evler bayrak ve yeşilliklerle süslenerek gecede tenvir edilecektir.

3 — Alan ve caddeler kısa söz levhaları, mağaza vitrinleri ve nakil vastaları da günün manasını tebarüz ettirir bir şekilde süslenecektir.

4 — Spor alanı bayrak ve kısa söz levhalarıyla tezyin edilecek, Türk bayrağı gönderinin yanına talimatına tevfi kan parti bayrakları da çekilecektir.

PROGRAM

GÜNDÜZ :

1 — Saat 10 da Halkevinde resim sergisi açılma merasimi yapılacaktır. Bu merasim istiklâl marşıyla başlayacak, ar şubesi başkanının bir söyleviyle açılacaktır.

2 — Saat 13,15 de sanat ve orta okul talebeleriyle törene iştirak edecek sporcular Gazi paşa okulu önünde toplanmış bulunacaklardır. (Saat 12,30 da Askeri muzika sanat, Halkevi muzikası da orta mektebe giderek talebeyi getireceklerdir.)

3 — Saat 13,30 da okullarla spor bölgesi ve Halkevi spor şubesi adına cumhuriyet alanındaki anıta çelenk konacaktır.

4 — Saat 14 de okul talebeleriyle sporculardan teşekkül edecek alay önlerinde bando olduğu halde belediye caddesinden spor alanına giderek yerlerini alacaklardır.

5 — Saat tam 14,20 de Vali ve parti başkanı beraberlerinde Komutan, Belediye ve Halkevi reisleri, kültür direktörü olduğu çek talebe ve sporcular, Geldikleri (ti) işaretleriyle haber verilecek talebeleriyle sporcuları teftiş ederek alacaklardır.

6 — Bundan sonra merasim baş komiseri tarafından verilecek işaretlerle bando istiklâl marşını çalacak direğe Türk bayrağı çekilecektir.

7 — Bayrak çekme töreninden sonra, tören başkanı ve bir sporcu tarafından iki söylev verilecektir. (Söylevler en çok onar dakika sürecektir)

8 — Söylevlerden sonra talebe ve sporcular geçit resmi yapacaklardır.

9 — Geçit resminden sonra talebe gösterileri başlayacaktır. Evvelâ kızlar, sonra erkek taleber cinnastik hareketleri yapacaklardır.

10 — Talebe gösterilerinden sonra sporcuların aşağıdaki müsabakaları başlayacaktır,

A : 50 metre sürat koşusu	Kızlar arasında
B : 100 metre sürat koşusu	Sanat okulu talebeleri arasında.
C : 75 metre sürat koşusu	Ortaokul talebeleri arasında
Ç : Bayrak yarışı	Kızlar arasında
D : 4 x 100 bayrak yarışı	Sanat okulu talebeleri arasında
E : Bayrak yarışı	Ortaokul talebeleri arasında

11 — Atletizm müsabakaları baş hakemi Adem Celâl (Güngör)dür. Diğer hakemler spor eğitmeni Mustafa İbre, futbol ajanı Vasfi Çatal, ve baş hakemin seçeceği arkadaşlarıdır.

12 — Atletizm müsabakalarından sonra tekaütler arasında bir futbol müsabakası yapılacaktır,

13 — Müsabakalardan sonra vali ve parti başkanı tarafından o günkü müsabakada kazananlarla Halkevi bisiklet yarışını kazananlara mükâfatları dağıtılarak törene son verilecektir.

14 — Müsabaka ve mükâfat dağıtma resminden sonra mektep talebeleri ve sporculardan mürekkep bir grup şehitler anıtına çelenk koyacaklar ve hastaneye giderek gençlik namına hatıra soracaklardır.

15 Bu programın tatbikine emniyet müdürü Ekrem Sokullu memurdur. Celâl Güngör, Vasfi Çatal ve Mustafa İbre kendisine yardım edeceklerdir.

GECE :

16 — Saat 18 de Hoparlor neşriyatı yapılacaktır.

A : Saat 18 Atatürk'ün nutkundan bir parça okunacaktır.

18.15 Halkevi spor şubesi tarafından bir konferans

18.45 Spor bölgesi tarafından bir konferans

19.15 Komik konseri

17 — Saat 20 den itibaren talebe ve sporcular fener alayları tertip edecek, Parti, Belediye, Hava kurumu önlerinde muzikalar çalacak talebe ve sporcular eğlenecek ve millî oyunlar

B. Litvinofun istifası etrafında

Moskova hükümeti, İngiltere ve Fransa ile memnuniyetle bir siyasi ve askeri ittifak akteceğini ve bu suretle de şarkı Avrupadaki orta ve küçük devletlerin kendiliklerinden Rusya tarafından garanti edilmiş bulunacağını bildirmişti. Bittabi alâkadar memleketler Rusyayı kendi tarafından görmek için ona da sarîh işbirliği garantileri vermek mecburiyetindedir.

Pöti Parizyen

"Rusyada olan bitenler, Fransızlar için anlaşılabilir şeylerdir. Her defasında aldanmak tehlikesi vardır. Bir çok defadır söylediğimiz gibi Rusların âdeti aynı zamanda üç siyaseti bir arada götürmektedir. Bu dolambaçlı ve karışık yolların içinden ancak onlar çıkabilirler. Kim bilir belki de bugün üç değil dört siyaset tokip ediyorlar. daha dün Ankarada türklerle müzakerede bulunan Potemkin ne olacağını ve Molotofun da hariciye komiserliğinde kalmıyacağını bilmek çok alâkalı bir mevzudur.

Figaro

Epok, bir rus - alman mukarenetinin ihtimalsiz olduğuna katı olarak hüküm verilemeyeceğini yazıyor ve bu felâketli mukarenete mani olacak bir siyasetin takip edilmesini ötedenberi tavsiye ettiğini hatırlatıyor.

Ovr, Litvinof hâdisesini ancak bazı tahminlerle izah etmek

sonra bilinmesi lâzım olan asıl meselenin Sovyetler birliğinin ideoloji bakımından değil fakat ameli ve siyasi bakımdan hangi tarafa temayül edeceği olduğunu ve bunu ise ancak bizzat Rusyanın söyleyebileceğini ehemmiyetle tebarüz ettiriyor.

"Jurnal de Moscou'nun 30 nisan tarihli son nüshasında Stalinin imzasıyla şöyle bir başlık vardı: vatanlarımızın istiklâli uğrunda mücadele eden milletlerle beraberiz.

Ordr

"Hitlerin maksatları hususunda Sovyet erkânının gaflete düşebileceklerini zannetmiyoruz. Gene zannetmiyoruz ki Sovyet erkânı Rusya ile Hitlerci Almanya arasında bulunan devletlerin ortadan kaldırmasını kabul edilsin. Ve nihayet bugün yapılmakta onları infirat manevrasının bütün Avrup siyaseti üzerinde yapacağı tesirleri de Sovyet Rusyanın kabul edeceğine ihtimal vermiyoruz."

A. Ş. Esmer

Almanya - İtalya ittifakı

Baştarafı 1 inci sayfa

bu sulh cephesi hakkındaki noktai nazarı malumdur: Almanlar bunu, doğru yanlış bir çemberleme siyaseti telâkki etmektedirler. Ve hattâ İngilterenin çemberledikten sonra bir harbi provoke edeceğinden de korkmaktadırlar. Bunun içindir ki her ihtimale karşı hazırlıklı bulunmak lüzumunu hissetmişlerdir. Askeri ittifakı doğuran zaruret budur. Bu ittifakla Alman ve İtalyan orduları, donanmaları ve hava kuvvetleri arasında sıkı bir elbirliği kurulacaktır. Esasen böyle bir askeri ittifakla tamamlanmayan siyasi ittifakın manası yoktur. Askeri ittifak ile iki otoriter devlet mukadderatlarını birbiriyle bağlamış oluyorlar. Artık bazı Fransızların zan ve ümit ettikleri gibi İtalyayı Almanyadan ayırmak bahis mevzuu olamaz.

Böyle bir askeri ittifaka Japonya'nın da alınması düşünülmüştü. Japn gazeteleri bir müddettenberi bu ittifakın Japonyaya temin edeceği faydalar ve zararlar üzerinde durmakta idiler. Ve faydalarından ziyade zararları ve tehlikeleri tebarüz ettirmekte idi. Anlaşıyor ki Japonya, antikomintern paktı bir askeri ittifaka tahvil etmek istememiştir.

Filhakika Japonya'nın böyle bir ittifaka girmesi, Amerikayı İngiltereye daha ziyade yaklaştıracaktı. Şu halde bir harp çıktığı zaman, Japonya, yalnız İngiltere, Frans ve Sovyet Rusya ile değil, Amerika ile de karşılaşacaktı. Böyle bir vaziyette Almya ve İtalya Japonyaya yardımda bulunazlar. Japonya bu sebeple ittifak teklifini reddetmiş olacaktır. Ve Japonya'nın ittifaka girmeyeceği anlaşıncı Almanya ve İtalya aralarında iki taraflı ittifakı imzalamışlardır.

Avrupa müvazenesi esasen sıkı bir Alman - İtalyan iş birliğine dayandığından imzalanan ittifak bu müvazaneyi değiştirmiyor. Yalnız vaziyeti daha ziyade vuzuhlaştırmaktadır.

A. Ş. Esmer

makta onları infirat manevrasının bütün Avrup siyaseti üzerinde yapacağı tesirleri de Sovyet Rusyanın kabul edeceğine ihtimal vermiyoruz."

Popüler

tertîp olunacaktır.

18 — Saat 21 de Halkevi salonunda bir müsamere verilecektir.

A : İstiklâl marşı.

B : Ant

C : Müzik konseri

D : Fermanlı Deli hazretleri

E : Onuncu Yıl marşı.

Müsamere kartları 18 Mayıs 939 taribinde parti ocakları ve Halkevi bürosunda dağıtılacaktır.

19 — Bu program davetiye yerinedir. Bütün yuatdağlar, sergi açılma törenine, spor alanı merasimine ve gece eğlencelerine davetlidir.

18 Mayıs programı komitesi

RADYO

CUMA 12/5/939

ANKARA RADYOSU
DALGA UZUNLUĞU

1648 m. 182 Kcs. 120 Kw.
T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs.

12.30 Program.

12.35 Türk müziği - Pl.

13.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

13.15 14 Müzik (Karışık program - Pl.)

17.30 İnkılâp tarihi dersleri (Halkevinden naklen)

18.30 Program.

18.35 Müzik (Neşeli müzik)

Pl.

19.00 Konuşma.

19.15 Türk müziği (Fasi heyeti). Celâl Tokses ve arkadaşları.

20.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

20.15 Türk müziği. Çalanlar: Zühtü Bardakoğlu, Cevdet Çağla, Refik Fersan, Kemal Niyazi Seyhun. Okuyan: Müzeyyen Sedar.

1 — Hicazı humayun peşrevi.

2 — Arif beyin hicaz şarkı : (Tasdi edeyim).

3 — Sadettin Kaynağın hicaz şarkı : (Hazan ile geçti).

4 — Şükrünün hicaz şarkı : (Sevdamı dilim anlatamaz).

5 — Kemal Niyazi Seyhun : Kemence taksimi.

6 — Arif beyin hicazkâr şarkı : (Bir halet ile süzdü).

7 — Osman Nihadın hicazkâr şarkı : (Ellere uzaktan bak).

8 — Hicazkâr

9 — Dedenin gülizar şarkı : (Bir vefa bi geçmiş bidat).

10 — Dedenin gülizar şarkı : (Nazlı nazlı sekip gider)

21.00 Konuşma.

21.15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukut ve ziraat borsası (fiyat).

21.25 Neşeli plaklar - Pl.

21.30 Müzik (Riyaseti cumhur Filarmonik orkestrası - Şef: Hasan Ferit. 1 — Kurt Von Wolfurt : Seranat orkestra için Op. 28.

a) Marş.

b) Romance.

c) Capriccio - Final.

2 — Salvatore İndovino : Süit " all'antica ".

a) Sinfonietta.

b) Sarabanda.

c) Gavotta.

ç) Villotta.

3 — Joh. Brahms : 3 üncü Senfoni Fa majör, Op. 90.

a) Allegro con brio.

b) Andante.

c) Poco Allegretto.

ç) Allegro.

22.30 Müzik (Opera Aryaları - Pl.)

23.00 Son ajans haberleri ve yarınki program.

23.15 24 Müzik (Cazband-Pl.)

Halkevinde:

Müsamere

Hazırlığı

19 Mayıs spor ve gençlik Bayramı dolayısıyla Halkevimiz temsil kolu, bugünün gecesinde temsil edilmek üzere (Fermanlı deli hazretleri) piyesini hazırlamaktadır.

Hitler harbetmeğe Karar vermiş midir?

Hitlerin muvaffak olmak için bugüne kadar takip ettiği usuller nelerdir? Sivil şef ve sivil diktatör macarayı daha ileriye kadar götürecektir midir?

YAZAN: Piğer Dominik

Totaliter devletler gerçekten harp yapmayı düşünüyorlar mı? Tabii bunu yapabilirler, daha doğrusu, içlerinden en kuvvetlisi, birlik şefi, şansölye Hitler her an bunu yapabilir, fakat buna karar vermiş midir? Yoksa harpten ürüyor mu? Evvelâ Führerin bir sivil olduğunu müşahade ediyorum. Harp esnasında, 1914 de gönüllü yazıldığı halde, Hitler en küçük bir cüzamda bir şef olarak kendini göstermiş değildir. O sadece bir nefer olarak kalmıştır. Buna mukabil, daha sonraları, kuvvetli bir hatip iken, Münih isyanı esnasında çılgınca bir harekette bulundu. Açılan ateş reketinde, birdenbire kendini yere attı, bu anı hareketiyle kolunu kırdı, ve arkadaşlarından biri tarafından geriye götürülüp bir otomobile konularak oradan on kilometre mesafeye kaçtı. Bunun zıddına olarak Ludendorff yürümekte devam etti. Göring de aynı şeyi yaptı ve hattâ silâhlarını almayı çalışmak için bir müfrezinin üzerine yürüdü.

Ludendorff ve Göring askerlerdir; Hitler değildir. Ve asker olmanın bu neviden adamlar (Robespierre de böyle idi) metodlarını anlamadıkları, sevk ve idaresini üzerlerine almaya muktedir olmadıkları için daha ziyade harba muhaliftirler.

Harp esnasında Napolyon hükümlerine kalyordu. Daha 2 ağustos 1914 de fransız hükümeti boyun eğdi, hükmeden Joffre oldu. Aynı harp esnasında ikinci Wilhelm ve Bethmann-Hollweg de iktidarı kaybettiler. Harp halinde şansölye Hitler ne yapabilir? General Keitel veya bir başkası birinci safı fırlayacaktır. Bir sivil diktatörün harp yapmakta menfaati yoktur; diktatör için bu boyun eğmek demektir. Esasen harp en büyük tehlikedir, şansölye Hitlerse - Gobbelsin daima tekrarladığı gibi - tehlikeden kaçır.

Üstelik iktidarı elo almaya çalıştığı esnadaki vaziyetini müşahade edelim. İsyân günü müstesna, Hitler hiç bir zaman bir kuvvet darbesi hazırlamış veya emretmiş değildir. Hiç bir zaman.

Taraftarlar topluyor. onları heyecanlandırıyor, her şeyden önce o büyük bir propaganda. Bundan ibaret. Adede güveniyor. İntihabat tam onun içidir.

1919 dan 1933 e kadar olan devre tamamen büyük seçim mücadeleleri içinde geçmiştir. Nasyonal - sosyalist partisinin sokakta değil, şu veya bu seçimde muvaffak olması mevzu bahisli. Hakikaten de, fon Pa-

penin büyük rol oynadığı kararlık manevralardan sonra Hindenburg, Hitleri, reylerin 0/0 45 ini toplamış olduğu için iktidar mevkiine çağırdı. Bundan daha demokratik bir şey olamazdı. Leninin iktidarı ele alması şekliyle kıyaslayın, Moskova'da bir azlık şiddet yolu ile hâkim olmuştur. Berlinde, ekseriyet değilse bile, azlıkların en kuvvetlisidir ki âdeta meşru olarak iktidar hakkını istemiştir.

Hitler, 1919 dan 1933 e kadar Almanya da yapmadığı şeyi 1933 ten sonra Avrupada neden yapsın? 1933 ten sonra da, evvelce olduğu gibi, Hitler ürktüme ve tehdit metodunu kullanacaktır. Çünkü hasımlarını hep bu metodla yenmiştir. (Her halde bugüne kadar daha ileri gitmemiştir ve bu gün gitmeye cesasat edip etmiyeceği suali varit olmaktadır.)

Hitlerin (mart 1936, mart 1938, eylül ilk teşrin 1938, mart 1939) bütün muvaffakiyetlerini ilk esas muazzam vasıtaların veya bir muazzam vasıtaların zevahirinin teksifi olan yeni bir taktiğe borçlur olup olmadığı sorulabilir. Esasen Hitler her yerde Alman ordusunun, Alman havacılığının kuvvetini neşr ve ilân edecektir. Propagandası hiç bir tenkide imkân vermiyecektir. Belki kendisini olduğundan kuvvetli gösterecek fakat her halde olduğundan az kuvvetli göstermiyecektir.

Böylece evvelâ vasıtaların teşhir edilmesi. Sonra, şifahi tehdit ve tethiş. Hasımlarına harp fikrini telkin ediyor, muhayyalelerinin onları rahatsız edeceğine güveniyor.

Üçüncü olarak da - rejimi buna kolaylıkla imkân verir - sürprizli hareketlerin terine ehemmiyet verir. Kuvvet darbelerinin ekserisi İngiliz bakanlarının tatillerine gittikleri cumartesi akşamları yapılmıştır. Hasım tam bir istirahat halindeyken askeri vasıtaların birdenbire teşhiri ve şiddetli şifahi tehditlerle harekete geçer. Diğer taraftan manevralara hep o başladığı için, hasım daima manevi sarsıntıya ve sürprize uğrar. Kendisi bundan masumdur. Sınırları genişleyen hasımlarıdır. (Fakat şu yakınlarda, B. Çembelayn bam başka türlü bir manevra çevirdi, ve cumhurreisi Ruzveltin emsajı her halde diktatörlerin beklemedikleri bir şeydir.)

Üç usul vasıtaların teşhiri, şifahi tehdit, sürpriz şeklinde hareket, 1936 da Fransa üzerinde muvaffakiyet kazanmıştır, fakat bu seçim zamanında olmuştur ve üstelik, anglo-sakson âleminin nazarlarında Hitler haklı görünüyor.

1938 marşında aynı taktik

vaziyette Sükûnet var mı ?

Bazıları bir tevakkuf ve sükûnetten bahsediyor. İtiraf ederim ki ben vaziyette ne bir tevakkuf, nede bir sükûnet görüyorum.

Almanya, tıpkı Çeko - Slovakya'ya yaptığı gibi, Lehistan'a karşı da bir manevra kolıanıyor. Bir taraftan tedir, bir taraftan da, hakiki maksatlarını gizlemek için propaganda yapıyor.

Hakikaten, Bohemyada yaptığı gibi, Almanya Danzigteki bu stratejik mevkiileri ele geçirmek istiyor. Almanya, Danzigteki bu stratejik mevkiileri ele geçince yeni yeni fütuhata teşebbüs edecektir.

Almanlar, geçen agustos ve eylülde takip ettikleri nesaryoyu değiştirmekte fayda görmüyorlar.

Bu suretle psikolojinin zâflığını gösteriyor: çünkü, geçen eylülde kâfi olan, bugün kâfi değildir.

Lâkin, 1939 mayısı, 3 eylülüne hiç benzemez. Herkes tehlikeyi anladı ve gözünü açtı, vâitlerin değeri nedir. Bunu pekâlâ ölçtü. Bütün milletlerde itimat kalmadı.

Lehliler almanların Danzige yerleşmesine razı olmayacaklar. Rahmetli Milletler cemiyeti ta-

Schuschnig'in ve aynı zamanda dünya kamyonun üzerinde mükemmelen muvaffak olmuştur. Fakat iki şaheser eylül - ilkteşrin 1938 ve mart 1939 hareketleri olmuştur. Eylül - ilk teşrinde, tedhiş usulü garp devletleri, yani Çekoslovakyanın müdafileri üzerinde tatbik edilmiştir; 1939 da, bilâkis, bizzat çokoslovak şefleri üzerinde.

Tebarüz ettirmesi lâzım gelen dördüncü bir sual de harekete geçmeden evel ya hasmı tek başına bırakmaya, yahut ta gözetilen devletin içinde yardımlar aramaya çalışmaktır. Diğer bir tabirle, öyle hareket eder ki, tehdidin tesirine, tehdide uğryan için yalnız kalmış olmak hissini, kolektif bir tehdide maruz bulunmak (Berlin, Varşova ve Budapeştenin birden hücumuna maruz kalan Çekoslovakyanın kaziyesinde olduğu gibi) veya hiyanete uğramak hissi (Schuschnig'in ardında Seyss-Inquart, Beneşin ardında Henlein, Hacha'nın ardında Tissonun vaziyeti gibi) ek'endir.

Bütün bunlar su götürmez surette b'yük siyasetti ve Machiavel 1936 - 37 - 38 - 39 senelerindeki alman usulleri önünde Fakat bütün mesele, sivil şef, sivil diktatör, Hitlerin, dünya-bugünkü kuvvetler muvazenesi karşısında macarayı daha ileri götürmeye karar vermiş olup olduğunu bilmektir. Bu gün metodu bilindiği ve menevrası dört kere tahlil edilmiş ve ispat edilmiş olduğu için, buun aksine inanılabilir. Meğer ki bir müttefik onu sürüklemeye muvaffak olabilsin. 1914 de de halin böyle olduğu söylenecek. Aksini iddia etmiyorum.

İlân

Söke belediyesinden

Elektrik fabrikasının 939 mali yılı ihtiyacı için otuz bin kilo motorin, üç bin kilo makine yağı, 22 bin kilo odun kömürü ve 1800 adet ampul alınacaktır. İhalesi 22/5/939 pazartesi günü saat 15 dedir. Şeraiti öğrenmek isteyenlerin belediyeye müracaatları ve taliplerin aynı gün ve saatte yüzde 7,5 teminat akçeleriyle belediyede bulunmaları ilân olunur.

9 12 16 18

1325

Zayi

Aydın C. Müddeiummilighinden

1 — 9/Haziran/939 tarihinden Mayıs/940 sonuna kadar Aydın ceza evi mahkûmlarına vasatı günde 400 adet verilmek üzere muhammen bedeli 11315 liradan ibaret beheri 960 gramdan yerli buğdayıdan yapılmış ikinci nevi ekmek ceza evine teslim edilmek şartıyla eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme kapalı zarf usulüyle yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat miktarı 848 lira 62/5 kuruştur.

4 — Eksiltmeye iştirak edecekler teklif mektuplarını ve bu gibi taahhütlere girebileceklerine dair ticaret odasından alacakları vesikalarla birlikte 9/Haziran/939 cuma günü saat 16 ya kadar makbuz mukabilinde C. M. U. liğine tevdi mecburdurlar.

5 — Eksiltme ve ihale muamelesi 9/Haziran/939 cuma günü saat 16 da Aydın C.M.U. liği dairesinde toplanacak komisyon huzurunda yapılacaktır.

6 — Masraflar müşteriye aittir,

7 — Daha fazla malûmat almak ve şartnameyi görmek isteyenler C. Müddeiummilighine müracaat etmeleri lâzımdır.

12 16 20 26

1333

Aydın Tire tenezzühü

Halkevi Sosyal yardım şubesiyle Kızılay kurumu tarafından 14/5/939 Pazar günü Tireye bir gezi tertip edilmiştir.

Gezi tirene yapılacaktır. Gezi tireni o gün sabah saat 6,55 de Aydından kalkarak 10,48 de Tireye varacak ve Tireden 19,5 de hareket edilerek 23,15 de Aydına gelinecektir.

Seyahat ücretleri gidip gelme birinci mevki 250, ikinci 200, üçüncü 150 kuruştur.

Seyahate iştirak edeceklerin Tirende her türlü eyence ve istirahatleri temin olunacağı gibi Tirede de hoşça vakit geçirebilmeleri için icabeden tedbirler alınmıştır.

Biletler Kızılay merkeziyle Halke'inde satılmaktadır. Bu fırsatı kaçırmamalarını sayın halkımıza tavsiye ederiz.

Sağlık Yurdu açıldı

Ayda Hasan efendi mahallesinde sağlık yurdu, şimdilik cerrahi kadın hastahıkları ve rontken servisi ile ilmal edilerek açılmış. Hasta kabulüne başlamıştır.

Yurtda birinci sınıf mütahassis doktorlarımız tarafından her türlü erkek kadın ameliyatları ve rontken muayeneleri yapılmakta ve tedavileri fennin son kabul ettiği tıbbi esaslar ve kaideler dairesinde takip edilmektedir.

Gramofon Plak

Meraklılarına Müjde

10 Mayıs 939 Tarihinden İtibaren

Sahibinin Sesi, Odeon Kolombia ve Polydor

Marka plaklarını 135 kuruştan satmağa karar verdiğimi sayın müşterilerimize iftiharla bildirir bu fırsattan istifade etmelerini tavsiye ederim.

Mehmet Gürer

DEMİR YOLU CADDESİ

32/2 AYDIN

Okul talebelerine

Besimevimizde Okul talebeleri için hüviyet kartları hazırlanmıştır

Tanesi **5** Kuruştur

Toptan alan okullara tenzilât yapılır.

ŞOFÖR

Ehliyet vesikaları iyi teclif edilmiş olarak tab edilmiştir.

Fiyatı : **25** Kuruştur.

C. H. P. Basımevi

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatları

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	3 — 4	Operatör Medeni Boyer
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mutahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
"	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mutahassısı)
Perşembe	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mutahassısı)
"	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaz (İntani hastalıklar mutahassısı)
Cuma	4 — 5	Doktor Münif Erman (Kadın hastalıkları mutahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
"	3 — 4	Doktor Halil Gözaydın

Doktor Şevket Kırbaz

Memleket hastanesi bakteriyolog ve entani hastalıklar mütehassısı

Muayenehanesini Cumhuriyet mahallesinde avukat B. İhsan'ın evine nakletmiştir.

hastalarını her gün saat yediden sekize kadar ve öğleden sonr saat üçten altıya kadar kabul eder. İdrar, kan, balgam, madde-i gaita ve her türlü tahlilâtı icra eder. Veremlilerde fennin en son tedavisi olan Pinomomtoraksi ile hastaları tedavi eder. (971)

Süleyman Gezer - Osman Sezginer

Gazete Kitap Evi

Bu Hafta Çıkan Kitaplar

Kitabın adı	Yazan	Fiyatı
Karikatör albümü	Cemal Nadir	100
Bir avuç saçma	Refik Halit	60
İnsan ve Totaliter Devl.	Galip Kemali	50
Atatürk için	İsmail Habip	75
Günahlar devleti	Haluk Cemal Tanju	50
Gramer dersleri	Mitad S.ullah Sander	50
Fransa tarihi	Cilt 1-2 H. Cahit	100
İngiltere tarihi	Cilt 1-2 "	125
Atalar sözü	Sadi G. Kırımlı	50
Adabı muâşeret	Süheylâ Muzaffer	50
Adabı muâşeret	Muhittin Dakılıç	30
Rıza Tevfik	R. Gökalp Arkın	60
Tercüme nasıl yapılır	Mitad Cemal	25

Bu kitapları Aydında Süleyman Gezer - Osman Sezginer Gazete kitap evinden tedarik edebilirsiniz. Siparişler taahhü'lü gönderilir.

Aydın sulh hukuk mahkemesinden

577

Aydın'ın orta mahallasından peynirci mehmet karısı emir sultan ve oğlu tevfik tarafından orta mahalleden sarı baş oğullarından mehmet oğlu İbrahim aleyhine açtıkları alacak davasının mahkemesinde müddealehyin tebliğata salih ikametgâhı bulunmadığından ilânen tebliğat yapıldığı cihetle yine ilânen giyap kararı tebliğine karar verildiği cihetle muhakemenin mülhak bulunduğu 6/6/939 salı günü saat 11 de Aydın sulh hukuk mahkemesinde bizzat bulunmadığı veya

vekil dahi göndermediği surette muhakemenin giyabında bakılacağı cihetle tebliğ makamına kaim olmak üzere işbu giyap kararı ilân olunur. 1332

Abone şeraiti

Yıllığı her yer için 6 lira.
Altı aylığı 3 liradır.
İdare yeri: Aydında C. H. P. Basımevi.
gazeteye ait yazılar için yazı işleri müdürlüğüne, ilânlar için idare müdürlüğüne müracaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi ve Umumî Neşriyat
Müdürlüğü : Etem Menderes
Basıldığı yer
C. H. P. Basımevi